

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยตลอดสี่ทศวรรษที่ผ่านมา แม้ว่าจะได้รับผลสำเร็จหลายประการ ดังเห็นได้จากการขยายบริการ โครงสร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีและสะดวกสบายมากขึ้น สภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้างจากสังคมภาคเกษตรกรรมมาสู่สังคมภาคอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นการผลิตเพื่อส่งออกเป็นสำคัญ วิถีชีวิตของครอบครัวเปลี่ยนไปจากครอบครัวขยายมาสู่การใช้ชีวิตแบบครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น สังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทันสมัยเศรษฐกิจโลก และเน้นความสำคัญทางด้านจิตวิญญาณกว่าจิตใจ แต่การเปลี่ยนทั้งหมดนี้ส่งผลให้เกิดความเห็นแก่ตัว ขาดความรักความเห็นอกเห็นใจ การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันรวมทั้งขาดคุณธรรมศีลธรรมและจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกัน สถาบันครอบครัวอ่อนแอลง เด็กไม่ได้รับการอบรมและเลี้ยงดูที่เหมาะสมหรือถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง นำไปสู่ปัญหาเด็กขาดผู้ดูแล นอกจากนี้ปัญหาความยากจนยังก่อให้เกิดปัญหาครอบครัวในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาความไม่ลงรอยกันในครอบครัว ปัญหาถูกกระทำทารุณ เป็นต้น ผลกระทบของปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมตกอยู่กับสมาชิกในครอบครัว สภาพปัญหาทางสังคมนับวันแต่จะยิ่งทวีความรุนแรงและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น คนในสังคมมีสภาพการใช้ชีวิตที่รีบเร่ง และช่วงชิงเพื่อความอยู่รอด ขาดการช่วยเหลือเอื้ออาทรกันอย่างเช่นอดีต เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมทั้งด้านรายได้และการเข้าถึงบริการพื้นฐานต่าง ๆ ปัญหาคุณภาพชีวิตของคนทางด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์นั้นถูกบดบังจวบจนขั้นพื้นฐาน ตลอดจนปัญหาสังคมต่างๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อผู้ด้อยโอกาสในสังคมที่ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปจนได้รับความยากลำบากในการดำรงชีวิตมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ระบบสวัสดิการสังคม ตลอดจนโครงข่ายความปลอดภัยทางสังคมที่มีอยู่ยังไม่ครอบคลุม และเข้มแข็งเพียงพอที่จะรองรับปัญหาต่างๆ ได้

คนพิการเป็นกลุ่มหนึ่งของผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามที่ประเทศต้องประสบวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจซึ่งทำให้ครอบครัวและชุมชนโดยทั่วไปประกอบอาชีพหารายได้ฝืดเคืองมากขึ้น ครอบครัวของคนพิการต้องประสบปัญหาและมีความยากลำบากในการอุปการะเลี้ยงดูคนพิการในครอบครัวมากขึ้นกว่าเดิม ตัวผู้พิการเองยังต้องเผชิญกับความกดดันมากขึ้นอีกหลายเท่า แม้คนพิการจำนวนหนึ่งจะได้พยายามค้นคว้าหาเลี้ยงชีพด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งที่

เป็นที่ยอมรับและไม่ยอมรับของสังคม จนบางส่วนต้องตกเป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้ให้แก่บรรดามีจดาชีพ ยิ่งเมื่อสังคมไทยก้าวสู่สังคมข้อมูลข่าวสารและสังคมโลกไร้พรมแดนฝ่ายที่พร้อมต่อการแข่งขันย่อมได้เปรียบ สถานการณ์เช่นนี้เร่งให้ช่องว่างของการได้รับโอกาสในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตระหว่างคนพิการกับคนทั่วไปต้องขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ (กิติพงษ์ สุทธิ. 2541 : 1)

ในอดีตคนพิการในสังคมไทยเป็นผู้ที่ถูกละเลย ต้องเผชิญกับปัญหาและทัศนคติในทางลบ จากสังคมไม่ได้รับความช่วยเหลือใด ๆ ยิ่งไปกว่านั้นยังถูกดูหมิ่น รังเกียจ ถูกประเมินว่าเป็นบุคคลที่ไร้ค่าและเป็นภาระของครอบครัว ทัศนคติของสังคมและความเชื่อที่ว่า สาเหตุการเกิดความพิการมาจากเรื่องของบาปกรรม ทำให้คนพิการถูกปิดบังซ่อนเร้นอยู่ในครอบครัวด้วยความรู้สึกอับอาย ส่งผลให้คนพิการที่มีฐานะยากจนอยู่ในชนบทและแหล่งชุมชนแออัดต้องประสบปัญหาการดำรงชีวิต ได้รับการกระทบกระทั่งอนท้งทางร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ อันเนื่องมาจากการไม่ได้รับบริการต่างๆ จนกลายเป็นผู้ค้อยโอกาสทางสังคม

ด้วยเหตุนี้รัฐบาลซึ่งได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์เป้าหมายคนพิการจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทด้านคนพิการโดยมีเหตุผลในการประกาศใช้ ดังนี้

“โดยที่คนพิการเป็นทรัพยากรส่วนหนึ่งของประเทศ แต่เนื่องจากสภาพความพิการเป็นอุปสรรค ในการดำรงชีวิต ในการประกอบอาชีพ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมจึงสมควรสนับสนุนส่งเสริมให้คนพิการได้รับการคุ้มครอง สงเคราะห์ ฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการทางการแพทย์ การศึกษา อาชีพและสังคม การพัฒนาและแก้ไขปัญหอุปสรรคทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนส่งเสริมให้คนพิการได้รับสิทธิและ โอกาสในด้านต่าง ๆ สามารถดำรงชีวิต ประกอบอาชีพมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมที่เท่าเทียมคนทั่วไป ตลอดจนสนับสนุนให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการเกื้อกูล และฟื้นฟูสมรรถภาพแก่คนพิการมากขึ้น” (พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534. : 8)

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดรายละเอียดด้านสิทธิและโอกาสของคนพิการ อาทิ การกำหนดประเภทความพิการและสิทธิการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการการแพทย์รวมทั้งสิทธิในการทำงานร่วมกับพนักงานทั่วไปในสถานประกอบการเอกชน ตามตำแหน่งงานที่เหมาะสมกับความสามารถและสภาพความพิการตามอัตราส่วนของการจ้างงานทั่วไป การประกอบอาชีพอิสระ โดยได้รับเงินทุนกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพจากกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก อาคาร สถานที่และบริการสาธารณะสำหรับคนพิการ

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ และเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่มีบทบัญญัติสำหรับคนพิการ ระบุถึงการขจัดข้อจำกัดต่างๆ ที่กีดกันการใช้สิทธิคนพิการที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการทางสังคมทุกด้านรวมทั้งสิทธิของคนพิการที่ควรมีในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศไว้ในมาตรา 55 และมาตรา 80 โดยมีข้อความดังนี้

มาตรา 55 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 80 รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

จะเห็นได้ว่าทั้งสองมาตราได้สะท้อนแนวคิดที่สอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของคนพิการทางสรีระวิทยาหรือการเรียนรู้ที่จะให้การส่งเสริมและสนับสนุนคนพิการให้มีสิทธิเท่าเทียมกับคนอื่นๆ ในสังคม ให้ได้สิทธิที่จะได้รับการบริการทางการแพทย์ การศึกษา และฝึกวิชาชีพตามความสามารถสูงสุด ได้รับหลักประกันทางเศรษฐกิจในระดับที่จะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างดีกับครอบครัวและชุมชน รวมถึงสิทธิที่จะมีผู้ปกครองเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ สิทธิ ได้รับความคุ้มครองเพื่อไม่ให้ถูกแสวงประโยชน์หรือถูกกระทำทารุณกรรม ถูกถูกเหยียดหยาม หรือการใช้ความรุนแรงเป็นต้น และปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ พ.ศ. 2518 ซึ่งเน้นสิทธิคนพิการที่จะต้องได้รับความเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีสิทธิโดยปราศจากข้อโต้แย้งใดๆ อันระบุไว้ในประกาศตามหลักสิทธิมนุษยชน สิทธิของคนพิการได้มีกำหนดไว้เด่นชัดเพิ่มเติมจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเพื่อทำให้เห็นว่าคนพิการพึงจะได้รับการคุ้มครองในฐานะของมนุษย์สมบูรณ์

ในปี พ.ศ.2534 สถาบันวิจัยสาธารณสุขไทย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติทำการสำรวจสถานะทางสุขภาพประชากรไทย ชกเว้นประชากรอายุต่ำกว่า 5 ปี ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจากครัวเรือนตัวอย่างเดิมตามรายการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบมีจำนวนคนพิการร้อยละ 8.1 ของประชากรทั่วประเทศหรือประมาณ 4,825,680 คน ในจำนวนนี้เป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหวมากที่สุดคือ มีจำนวนทั้งสิ้น 2,746, 714 คน (ชนินฐา เทวรินทร์กิติ. 2540 : 11)

เพื่อให้ได้ทราบจำนวนคนพิการเพื่อให้ความช่วยเหลือ กรมประชาสงเคราะห์ได้จัดให้มีการจดทะเบียนคนพิการ โดยให้คนพิการมาจดทะเบียน ในส่วนส่วนกลางสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการและส่วนภูมิภาคที่ประจำสงเคราะห์จังหวัดทุกจังหวัด อีกทั้งได้อำนวยความสะดวกจัดรถออกหน่วยให้บริการจดทะเบียนคนพิการเคลื่อนที่ปรากฏว่า ณ ปัจจุบัน (เมษายน 2545) มีจำนวนคนพิการจดทะเบียนแล้วดังนี้ (ตารางที่ 1.1 และแผนภูมิที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1

สถิติจดทะเบียนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการและเพศทั่วประเทศ

(1 พฤศจิกายน 2537 – 30 เมษายน 2545)

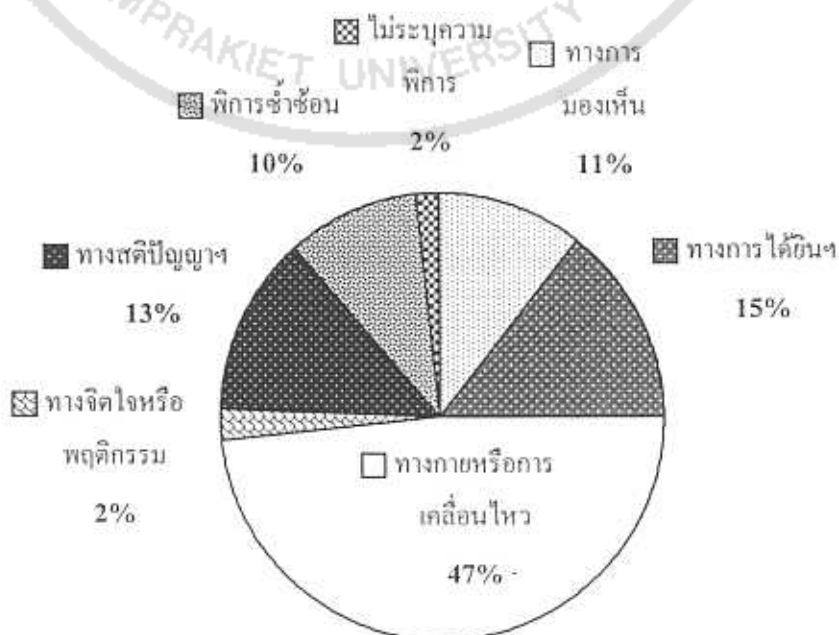
ประเภทความพิการ	จำนวน (ราย)		
	ชาย	หญิง	รวม
1. พิการทางการมองเห็น	16,192	14,409	30,601
2. พิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย	23,017	19,541	42,558
3. พิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว	91,437	49,020	140,457
4. พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	3,827	2,532	6,359
5. พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้	20,527	17,000	37,527
6. พิการซ้ำซ้อน	16,417	12,009	28,426
7. ไม่ระบุความพิการ	3,030	2,070	5,100
รวม	174,447	116,581	291,028

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนคนพิการ สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์

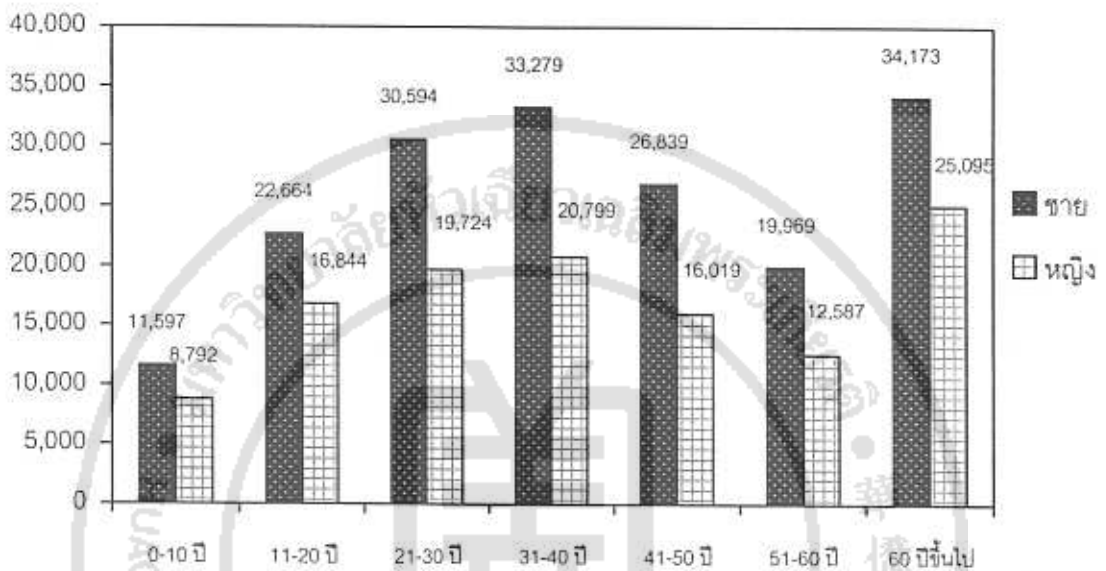
แผนภูมิที่ 1.1

จำนวนคนพิการที่จดทะเบียนจำแนกตามประเภทความพิการ

(1 พฤศจิกายน 2537 – 30 เมษายน 2545)

แผนภูมิที่ 1.2
จำนวนคนพิการที่จดทะเบียนจำแนกตามเพศและช่วงอายุ
(1 พฤศจิกายน 2537 – 30 พฤษภาคม 2545)

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนกลางคนพิการ สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์

จากข้อมูล (ตารางที่ 1.1) ทำให้ทราบว่าในปัจจุบันนี้ ประเทศไทยมีคนพิการในระดับและประเภทต่าง ๆ เป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเจ็บป่วย อุบัติเหตุหรือแม้กระทั่งพันธุกรรม และขณะเดียวกันมีข้อสังเกตว่าแม้ประเทศไทยจะมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้ความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น แต่กลุ่มคนพิการกลับอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบไม่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเต็มที่ ดังนั้น หากรัฐบาลละเลยทรัพยากรกลุ่มนี้ ผลกระทบตามมาคือคนพิการขาดโอกาสในการพัฒนาฟื้นฟูสมรรถภาพ ความพิการของตนเองตั้งแต่แรกเริ่ม ทำให้คนพิการเหล่านั้นไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ต้องตกเป็นภาระของครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ซึ่งนอกจากจะทำให้สูญเสียทรัพยากรส่วนนี้ไป ยังทำให้รัฐบาลต้องใช้จ่ายงบประมาณเป็นจำนวนมาก เพื่อใช้ในการจัดสวัสดิการต่างๆ อีกด้วย ในขณะที่เดียวกันจากสภาพความพิการที่เกิดขึ้นของคนพิการทำให้คนพิการประสบปัญหาและความต้องการต่าง ๆ มากกว่าคนอื่น ๆ รัฐบาลไทยก็ได้ตระหนักถึงเรื่องนี้จึงได้จัดบริการสวัสดิการต่างๆ ให้คนพิการ แต่ในทางปฏิบัติมักจะพบว่าคนพิการยังคงมีปัญหาการเข้าไม่ถึงบริการ เนื่องจากสาเหตุสำคัญ คือ

1. ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ถึงแม้ว่าบริการทางการแพทย์สำหรับคนพิการเป็นความจำเป็นอันดับแรกในการแก้ไขปัญหาค่าการฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการ แต่สภาพความเป็นจริงยังคงประสบปัญหาอยู่ ทั้งในด้านบริการที่ยังไม่เพียงพอ การกระจายบริการยังไม่ทั่วถึง ทุกชุมชน การขาดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ไขปรับสภาพความพิการ บุคลากรที่ชำนาญเฉพาะด้านคนพิการมีจำนวนน้อย อีกทั้งการประสานงานและระบบส่งต่อที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ จึงกลายเป็นปัญหาของบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข เป็นผลให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขสำหรับคนพิการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร (ขนิษฐา เทวินทรภักดี, 2539 : 9)

2. ด้านการศึกษา การศึกษาสำหรับคนพิการ มีความสำคัญและจำเป็นมากต่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมและอาชีพ การศึกษาจะช่วยให้คนพิการมีวิถีชีวิตที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และมีความเข้าใจสังคมมากขึ้น ถ้าคนพิการไม่สามารถอ่านออกเขียนได้จะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต ส่งผลให้คนพิการกลายเป็นภาระต่อสังคมมากขึ้น นอกจากนี้การศึกษายังเป็นพื้นฐานของการฝึกวิชาชีพที่จะนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว ประมาณ 1 ใน 3 ของคนพิการทั้งหมด ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาและจำนวนผู้ที่ไม่ได้เรียนมีค่อนข้างสูง ส่วนผู้ที่ได้รับการศึกษาถึงขั้นมัธยมศึกษาและอุดมศึกษามีจำนวนน้อยมาก (ตารางที่ 1.2 และแผนภูมิที่ 1.3) การศึกษาพิเศษที่จัดให้เด็กพิการนั้น จำนวนผู้ที่ได้รับการศึกษาคิดเป็นจำนวนร้อยละ 7 ของเด็กพิการในวัยเรียน ทั้งนี้เพราะขาดแคลนสถานที่เรียน การเดินทางไปเรียนไม่สะดวก ขาดงบประมาณที่จะจัดสรรและขยายการศึกษาแก่ เด็กพิการให้กว้างขวาง ขาดครูหรือบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เกี่ยวกับคนพิการ โดยตรง ขาดหนังสือ และแหล่งที่จะให้ความรู้และผู้เกี่ยวข้อง คั่นคว้าหาความรู้ ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับคนพิการประเภทต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์การเรียนการสอนและวัสดุฝึกที่ใช้ในการเรียนรู้ของเด็กพิการ ขาดศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นๆ ได้แก่ บิดา มารดาและผู้ปกครองของเด็กพิการไม่เข้าใจหรือขาดความรู้เกี่ยวกับความพิการ สิทธิและประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษา ตลอดจนไม่ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะส่งเสริมให้เด็กพิการได้รับการศึกษา และข้อสำคัญคือพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 มีข้อยกเว้นว่าถ้าเป็นเด็กพิการ จะได้รับการยกเว้นการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งปัจจุบันนี้ได้แก้ไขแล้ว แต่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบเนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดความร่วมมือประสานงานที่ดี ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ เอกชน มูลนิธิ และสื่อมวลชน เป็นผลให้คนพิการส่วนหนึ่งไม่ได้รับการศึกษา เนื่องจากยังเข้าใจผิดว่ายังมีข้อยกเว้นให้เด็กพิการไม่ต้องเรียนหนังสือ

ตารางที่ 1.2

จำนวนคนพิการแยกประเภทความพิการตามระดับการศึกษาและเพศ (1 พฤศจิกายน 2537 - 31 กรกฎาคม 2545)

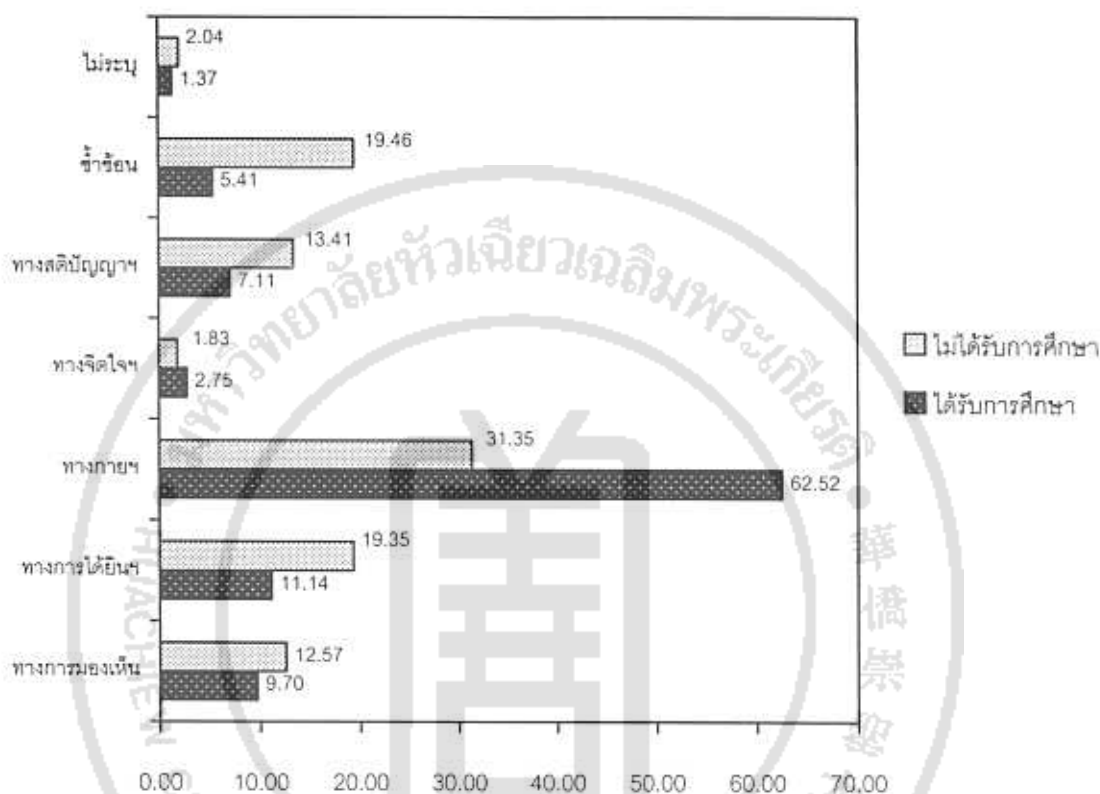
ระดับการศึกษา	ประเภทความพิการ														
	ทางการมองเห็น		ทางการได้ยิน / สื่อความหมาย		ทางการพูด / การเคลื่อนไหว		ทางจิตใจ / พฤติกรรม		ทางสติปัญญา / การเคลื่อนไหว		ซ้ำซ้อน		ไม่ทราบ ความพิการ		รวมทั้งสิ้น (ชาย)
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ต่ำกว่าประถมศึกษาตอนต้น	1,129	1,086	1,633	1,466	9,545	3,445	402	330	1,652	4,346	1,106	726	349	8	27,223
ประถมศึกษาตอนต้น	5,708	3,965	5,579	3,615	38,782	18,032	1,262	827	2,210	1,553	3,151	1,680	924	478	87,766
ประถมศึกษาตอนปลาย	428	54	563	449	4,769	1,743	262	115	244	117	272	131	14	3	9,164
มัธยมศึกษาตอนต้น	720	359	1,299	870	7,324	2,065	335	118	136	56	431	125	119	45	14,002
มัธยมศึกษาตอนปลาย	121	223	199	121	1,419	423	82	35	22	9	71	19	8	1	2,753
ปวช.	93	32	112	55	1,425	341	61	131	17	4	76	17	15	7	2,386
ปวส.	64	21	82	55	739	244	23	5	15	8	43	17	10	5	1,331
ปริญญาตรี	99	58	89	91	690	344	11	13	6	4	30	14	11	6	1,466
สูงกว่าปริญญาตรี	12	5	2	3	46	15	1	1	1	1	5	1	2	1	96
ไม่ได้รับการศึกษา	4,574	5,712	7,884	7,948	12,877	12,781	771	724	1,187	9,785	8,642	7,282	871	797	81,835
อื่นๆ	3,665	3,255	6,328	5,450	19,923	10,912	742	476	8,132	4,729	3,678	2,694	957	660	71,601
รวม (คิดเป็นร้อยละ)	16,613 (5.54)	14,770 (4.93)	23,770 (7.93)	20,123 (6.72)	97,539 (32.55)	50,345 (16.80)	3,952 (1.32)	2,775 (0.93)	13,622 (4.55)	20,612 (6.88)	17,505 (5.84)	12,706 (4.24)	3,280 (1.09)	2,011 (0.67)	299,623

ที่มา : ประมวลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการ ฝ่ายทะเบียนกลางคนพิการ สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

แผนภูมิที่ 1.3

จำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษาและไม่ได้รับการศึกษาแยกตามประเภทความพิการ

(1 พฤศจิกายน 2537 – 31 กรกฎาคม 2545)

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนกลางคนพิการ สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์

3. ด้านสังคม คนพิการไทยไม่ได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมและความเสมอภาคที่เท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป กล่าวคือ ในเรื่องของการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ (Accessibility) คนพิการมีความต้องการให้สังคมจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการเพื่อที่จะพึ่งพาตนเองได้ แต่คนพิการส่วนใหญ่ขาดความรู้ในเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานและสิทธิคนพิการ จึงไม่ได้เรียกร้องอีกทั้งเจตคติของสังคมที่มีต่อคนพิการไม่ถูกต้องทำให้คนพิการประสบปัญหาในการใช้ชีวิตในสังคมไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (ปกรณ์ วชิรกุล, 2541 : 3)

4. ด้านอาชีพ คนพิการส่วนใหญ่ยังไม่มีอาชีพและไม่มียานเป็นหลักแหล่งมั่นคง แม้ว่าจะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแต่คนพิการส่วนใหญ่ยังคงประสบปัญหาที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน เนื่องจากปัญหาการศึกษา ปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่เอื้ออำนวยในการจ้างงานคนพิการ ส่งผลให้ผู้พิการประสบปัญหาในด้านอาชีพเพิ่มมากขึ้น (ปกรณ์ วชิรกุล, 2541 : 3)

พิจารณาตามสภาพการณ์ดังกล่าวทั้งหมด จะเห็นว่าคนพิการมีความต้องการที่ไม่แตกต่างจากคนทั่วไปไม่ว่าจะเป็นด้านการแพทย์ การศึกษา อาชีพ และสังคม ในขณะที่เดียวกันสภาพการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงปัญหาและความต้องการของคนพิการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองอย่างชัดเจน ทั้งๆ ที่รัฐบาลได้ให้สิทธิและโอกาสแก่คนพิการในการใช้บริการด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่

เนื่องจากรัฐบาลมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ บุคลากร ตลอดจน การส่งเสริมภาคเอกชน ให้มีส่วนร่วมในงานสวัสดิการสังคม ดังนั้น รูปแบบการดำเนินงานด้านระบบการดูแลให้บริการคนพิการในประเทศไทยที่ผ่านมาเป็นบริการที่จัดโดยภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่ มีภาครัฐดำเนินการเพียงเล็กน้อยโดยมีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะคนพิการที่มาขอรับบริการซึ่งประสบปัญหาความเดือดร้อนและมีรูปแบบการให้ความช่วยเหลือในลักษณะของการให้หรือสงเคราะห์เพื่อเป็นการบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าหรือสนองตอบต่อความต้องการของคนพิการที่ประสบปัญหาและช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ต่อมาการให้ความช่วยเหลือได้ขยายแนวไปสู่การป้องกันการบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพให้แก่คนพิการที่สามารถพัฒนาได้ในกลุ่มเป้าหมายเดิมไม่ได้ขยายจำนวนออกไป คนพิการที่เข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมดังกล่าวจึงมีเพียงส่วนน้อย เฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการในสถานสงเคราะห์นั้นเป็นการแยกผู้ป่วยออกจากชุมชนซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้อง ทำให้คนพิการมีปัญหาด้านจิตใจ ขาดความอบอุ่น ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม ประกอบกับวิธีดำเนินงานของรัฐที่ไม่มีความคล่องตัว ขาดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพทั้งองค์กรเอกชนและภาครัฐบาล อีกทั้งสถานบริการสำหรับคนพิการมีจำนวนน้อย ไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร และส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเมืองใหญ่ สามารถให้บริการได้เพียงร้อยละ 0.06 ของจำนวนคนพิการที่มีอยู่ (สุเทพ เชาวลิต, 2527 : 25)

อย่างไรก็ตามจะเห็นว่ารัฐบาลไทยได้พยายามดำเนินการเพื่อประโยชน์ของคนพิการไม่น้อย โดยเห็นได้ชัดจากการที่รัฐได้เข้าไปสู่กระแสสังคมโลกเพื่อการพัฒนาคนพิการด้วยการจัดกิจกรรมให้คนพิการได้รับสิทธิโอกาสและมีส่วนร่วมในทุกด้านแบบบูรณาการตามแนวคิดขององค์การสหประชาชาติซึ่งประกาศในปี 2524 เป็นปีคนพิการสากล และปี 2536 - 2545 เป็นปีแห่งทศวรรษคนพิการ โดยรัฐบาลได้มีพระราชบัญญัติให้ประชาชนทั่วไปมีทัศนคติที่ดีต่อคนพิการ ขอมรับคนพิการในฐานะเท่าเทียมกัน และเปิดโอกาสให้คนพิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การศึกษา อาชีพ และสังคม ตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ตลอดจนได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการพัฒนาคนพิการเพื่อเป็นเป้าหมายของการพัฒนา กล่าวคือ มุ่งให้คนพิการเป็นคน

ที่มีสุขภาพดีที่สุดตามสภาวะความพิการที่เป็นจริง เป็นคนที่มีความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล รู้จักสิทธิและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี เป็นคนที่มีอาชีพ มีงานทำเป็นคนที่มีดำรงชีวิตอย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม และครอบครัวชุมชนและสังคมให้โอกาสและยอมรับผู้พิการอย่างเช่นคนทั่วไป รวมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม อันจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืน โดยมี “คน” เป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง ต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ให้ความสำคัญแก่งานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ โดยการมุ่งพัฒนาสู่สังคมที่สมานฉันท์ ให้ความสำคัญในการแก้ไขความยากจน ส่งเสริมศักยภาพและโอกาสของคนไทยในการพึ่งตนเอง ให้คนยากจนและผู้ด้อยโอกาสซึ่งหมายถึงคนพิการด้วย ได้รับโอกาสและบริการทางสังคมอย่างเป็นธรรม

ปัจจุบันจากการรับคนพิการเข้าอุปการะในสถานสงเคราะห์คนพิการมีแนวโน้มรับคนพิการที่ถูกทอดทิ้งจากครอบครัวเป็นจำนวนมาก เนื่องจากครอบครัวประสบปัญหาไม่สามารถเลี้ยงดูได้ซึ่งสวนทางกับจำนวนสถานสงเคราะห์คนพิการที่มีอยู่ปัจจุบันทำให้เกิดสภาพแออัด และทำให้คนพิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพไม่เหมาะสมเท่าที่ควร จะเห็นได้จากสถิติคนพิการที่เข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์คนพิการ จำนวนทั้งสิ้น 3,603 ราย จำแนกเป็นเพศชาย 2,283 ราย และเพศหญิง 1,320 ส่วนกลางในปีงบประมาณ 2544 จะมีคนพิการเข้ารับการสงเคราะห์จำนวน 275 ราย จำแนกเป็นผู้ใหญ่พิการจำนวน 145 ราย เด็กพิการจำนวน 130 ราย โดยคนพิการที่เข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์จะอยู่ในความดูแลของกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งมีหน่วยงานรับผิดชอบทั้งหมด 9 แห่ง ดังตารางที่ 1.3

จำนวนคนพิการในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์

หน่วยงานในสังกัด	เป้าหมาย (คน)	จำนวนผู้รับบริการสงเคราะห์			สามารถ ช่วยเหลือ ตนเองได้	ไม่สามารถ ช่วยเหลือ ตนเองได้
		ชาย	หญิง	รวม		
1. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพิการทางสมอง และปัญญา จังหวัดนนทบุรี (พิการทุกประเภทตั้งแต่แรกเกิด- 7 ปี)	550	250	194	444	90	354
2. สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและ ปัญญา (ชาย) จังหวัดนนทบุรี (พิการทางสมองชายตั้งแต่ 7-18 ปี)	550	634	-	634	403	231
3. สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและ ปัญญา(หญิง) จังหวัดนนทบุรี (พิการทางสมองหญิงตั้งแต่ 7- 18 ปี)	550	-	488	488	225	263
4. สถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (พิการทางร่างกาย ตั้งแต่ 7-18 ปี)	550	235	192	427	318	109
5. สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ (พิการทุกประเภทตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป)	500	250	225	475	294	181
6. สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพ บางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา (พิการทุกประเภทชาย ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป)	250	260	-	260	244	16
7. สถานสงเคราะห์คนพิการการุณยเวศม์ จังหวัดชลบุรี (พิการทุกประเภทหญิงตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป)	270	-	221	221	150	71
8. สถานสงเคราะห์คนไข้โรคจิตทุเลา (หญิง) จังหวัดปทุมธานี (พิการทางจิตใจหญิงตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป)	300	-	350	350	330	20
9. สถานสงเคราะห์คนไข้โรคจิตทุเลา (ชาย) จังหวัดปทุมธานี (พิการทางจิตใจชายตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป)	250	304	-	304	195	109
รวมทั้งสิ้น		2,283	1,320	3,603	2,249	1,354

ที่มา: ฝ่ายแผนงานและโครงการ สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์ ณ เดือน เม.ย. 2545

ตารางที่ 1.4
จำนวนข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดสถานสงเคราะห์
สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
ณ เดือนเมษายน 2545

หน่วยงานในสังกัด	ข้าราชการ (คน)	ลูกจ้าง ประจำ (คน)	ลูกจ้าง ชั่วคราว (คน)	พี่เลี้ยงที่ดูแล ผู้รับการ สงเคราะห์ (คน)	รวม
1. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพิการทาง สมองและปัญญา จังหวัดนนทบุรี	15	79	61	75	230
2. สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและ ปัญญา (ชาย) จังหวัดนนทบุรี	17	68	46	58	189
3. สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและ ปัญญา(หญิง) จังหวัดนนทบุรี	14	40	33	45	132
4. สถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพล ภาพปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	19	73	53	54	199
5. สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพล- ภาพพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ	18	33	30	31	112
6. สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพล ภาพบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา	8	11	8	10	37
7. สถานสงเคราะห์คนพิการการณูเวชม์ จังหวัดชลบุรี	6	15	19	13	53
8. สถานสงเคราะห์คนไข้โรคจิตทุเลา (หญิง) จังหวัดปทุมธานี	11	22	7	11	51
9. สถานสงเคราะห์คนไข้โรคจิตทุเลา (ชาย) จังหวัดปทุมธานี	9	17	23	15	64

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า การจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนพิการทั้งสิ้น 9 แห่ง ทั่วประเทศ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์ จะเป็นได้ว่า จำนวนคนพิการที่อุปการะในสถานสงเคราะห์นั้นเพิ่มขึ้น แต่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานมีจำนวนจำกัด เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสถานสงเคราะห์นั้น มีภาระหนักที่ต้องสับเปลี่ยนกันดูแลคนพิการทั้ง

กลางวันและกลางคืน อัตราส่วนของการดูแลคนพิการจริง ๆ แล้ว เจ้าหน้าที่ที่พี่เลี้ยงแต่ละคนจะต้อง ดูแลคนพิการเกินกว่า 6 คนขึ้นไป ผู้ศึกษามีความเห็นว่ นอกจากบุคลากรไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลได้อย่างทั่วถึงแล้ว สถานสงเคราะห์ทุกแห่งยังต้องรับภาระหนักในการดูแลคนพิการสูงมาก

ความจำเป็นในเรื่องงบประมาณที่สถานสงเคราะห์ต้องใช้จ่ายนั้น เป็นปัจจัยที่จำเป็นแต่งบประมาณที่ภาครัฐจัดสรรให้กรมประชาสงเคราะห์กลับมีจำนวนจำกัด ทำให้เกิดความแออัดในสภาพแวดล้อมและมีผลต่อการพัฒนาทางร่างกายและทางสังคม ส่งผลให้กรมประชาสงเคราะห์พยายามแก้ไขปัญหา โดยการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของครอบครัวเพื่อลดจำนวนคนพิการในสถานสงเคราะห์ เป็นการทำงานเชิงรุก โดยใช้ครอบครัวและชุมชนเป็นฐานมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายได้อยู่กับครอบครัวและสังคม

ตารางที่ 1.5

จำนวนที่เลี้ยงกับจำนวนผู้รับการสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์

หน่วยงานในสังกัด	ผู้รับการสงเคราะห์ (คน)	ที่เลี้ยง (คน)	คิดเป็นจำนวนที่เลี้ยง : คนพิการ
1. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพิการทางสมองและปัญญา จังหวัดนนทบุรี	444	75	1:6
2. สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา (ชาย) จังหวัดนนทบุรี	634	58	1:11
3. สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา (หญิง) จังหวัดนนทบุรี	488	45	1:11
4. สถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	427	54	1:8
5. สถานสงเคราะห์ คนพิการและทุพพลภาพ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ	475	31	1:15
6. สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา	260	10	1:26
7. สถานสงเคราะห์คนพิการการุณยเวศม์ จังหวัดชลบุรี	221	13	1:17
8. สถานสงเคราะห์คนไข้โรคจิตทุเลา (หญิง) จังหวัดปทุมธานี	350	11	1:32
9. สถานสงเคราะห์คนไข้โรคจิตทุเลา (ชาย) จังหวัดปทุมธานี	304	15	1:20

1.2 มุมเหตุจูงใจในการศึกษา

จากสภาพปัญหาโดยทั่วไปแล้ว คนพิการมักเสียเปรียบคนทั่วไปในสังคมเป็นอย่างมากไม่ว่าจะมองในแง่ของการประกอบอาชีพ การศึกษา และการดำรงชีวิตประจำวันทั่วไป เพราะสังคมมองว่าคนพิการเป็นบุคคลไร้ความสามารถ แต่ถ้าครอบครัว ชุมชน และสังคมให้โอกาสคนพิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการแพทย์ การศึกษา อาชีพ และสังคม ก็สามารถที่จะพัฒนาศักยภาพของเขาและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างคนปกติทั่วไปได้ ปัญหาคือในปัจจุบันนี้บุคคลทั่วไปมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อคนพิการอีกมาก รวมถึงตัวคนพิการเองยังเข้าไม่ถึงบริการข่าวสารข้อมูลด้านสวัสดิการคนพิการที่หน่วยงานต่างๆ จัดให้หรือไม่ทราบว่าคนพิการมีสิทธิอะไรบ้างตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คนพิการส่วนมากไม่มีโอกาสที่จะได้พัฒนาศักยภาพให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขดังเช่นคนทั่วไปทั้งๆ ที่ถ้าได้พัฒนาความสามารถให้เต็มตามศักยภาพ เขาจะเป็นบุคคลที่เป็นประโยชน์ต่อครอบครัวชุมชนและสังคมได้ตัวอย่างเช่น นักกีฬาเฟสปีกเกมส์ในวงการกีฬาคคนพิการไทยขึ้นในสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะทางวิทยุ โทรทัศน์ ได้ให้การยกย่องเชิดชูเป็นอย่างมาก ทำให้นักกีฬาคคนพิการเหล่านั้นไม่ใช่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่ไม่มีคุณค่าอีกต่อไป แต่เป็นคนที่สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติได้ไม่แพ้คนปกติ อย่างไรก็ตามคนพิการกลุ่มอื่น ๆ อาจยังมีปัญหาอยู่อีกมาก เช่น คนพิการในครอบครัวที่ฐานะยากจนจำนวนมากมีแนวโน้มที่จะถูกรับครอบครัวทอดทิ้งเนื่องจากไม่สามารถรับภาระในการเลี้ยงดูคนพิการได้ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ซึ่งรับผิดชอบในการดูแลและจัดบริการในรูปแบบต่าง ๆ แก่คนพิการที่ประสบ ความเดือดร้อนและด้อยโอกาสทุกประเภท จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการช่วยเหลือ ซึ่งหากสามารถส่งเสริมความมั่นคงทางครอบครัวให้คนพิการอยู่กับครอบครัวอย่างปกติสุขเท่าที่จะทำได้ และชุมชนสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาคคนพิการ และเห็นคุณค่า ของคนพิการมากกว่ารู้สึกเป็นภาระของครอบครัว คนพิการได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว มีความผูกพันต่อกัน ทำให้คนพิการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีความสุข เห็นคุณค่าของตนเอง คนพิการส่วนใหญ่ก็อาจได้ใช้ความรู้ความสามารถที่ได้รับจากการฟื้นฟูสมรรถภาพ ทำประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและสังคมต่อไป

ผู้ศึกษาเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานฝ่ายสวัสดิการคนพิการ ได้ทำงานเกี่ยวกับการจัดส่งคนพิการเข้าสถานสงเคราะห์ และการสงเคราะห์ช่วยเหลือครอบครัวคนพิการ ซึ่งปัจจุบันมีคนพิการเข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์เป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้คนพิการเข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์ เพื่อวิเคราะห์ว่าหากสามารถขจัดปัจจัย

ดังกล่าวได้จะช่วยเพิ่มโอกาสให้คนพิการได้อยู่กับครอบครัว และข้อคิดเห็นของนักสังคมสงเคราะห์เกี่ยวกับการที่ครอบครัวส่งคนพิการเข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์ โดยผลการศึกษาในครั้งนี้จะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานด้านบริการสวัสดิการสังคมสงเคราะห์คนพิการต่อไป

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของครอบครัวในการส่งคนพิการเข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์
2. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นของนักสังคมสงเคราะห์เกี่ยวกับผลดี ผลเสีย ที่ครอบครัวได้รับในการส่งคนพิการเข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาช่วยเหลือครอบครัวที่มีสมาชิกพิการ

1.4 ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาทำการศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจของครอบครัวคนพิการในการส่งคนพิการเข้าอุปการะในสถานสงเคราะห์ ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว บทบาทในการดูแลและยอมรับคนพิการ รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์สำหรับคนพิการของภาครัฐและภาคเอกชน โดยศึกษาครอบครัวของคนพิการที่มาติดต่อขอรับบริการจากกรมประชาสงเคราะห์ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตั้งแต่เดือนกันยายน 2545 - มกราคม 2546 จำนวน 220 ครอบครัว ดังนี้

1. ครอบครัวที่มาติดต่อขอส่งคนพิการเข้าสถานสงเคราะห์ จำนวน 120 ครอบครัว และครอบครัวที่มาขอรับบริการอื่นๆ จำนวน 100 ครอบครัว
2. นักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในสถานสงเคราะห์ ของกรมประชาสงเคราะห์ทุกแห่ง จำนวน 9 คน
3. จัดทำกรณีศึกษาครอบครัวที่ส่งคนพิการเข้าสถานสงเคราะห์ จำนวน 3 ครอบครัวและครอบครัวที่มาขอรับบริการอื่นๆ จำนวน 3 ครอบครัว

1.5 นิยามศัพท์ในการศึกษา

คนพิการ หมายถึง บุคคลซึ่งมีความพิการ 5 ประเภทความพิการ ได้แก่ (1) พิการทางการมองเห็น (2) พิการทางการได้ยิน/สื่อความหมาย (3) พิการทางกาย / การเคลื่อนไหว (4) พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม และ (5) พิการทางสติปัญญา/การเรียนรู้ ซึ่งเข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์ และอยู่ร่วมกับครอบครัว

ระดับความพิการ หมายถึง ระดับความพิการผิดปกติ หรือสูญเสียระดับความสามารถช่วยเหลือตนเองได้ของคนพิการ

ความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับคนพิการที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกันได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว การช่วยเหลือเกื้อกูล การยอมรับซึ่งกันและกัน มีความรักใคร่ผูกพันกัน หรือมีความขัดแย้งบาดหมางไม่ลงรอยกัน

ครอบครัว หมายถึง ครอบครัวของคนพิการที่มาติดต่อขอสงวนพิการเข้าสถานสงเคราะห์และครอบครัวที่มาติดต่อขอรับบริการเงินสงเคราะห์ ครอบครัวและเงินเบี้ยยังชีพคนพิการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

บทบาทของครอบครัวในการดูแลคนพิการ หมายถึง หน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในครอบครัวคนพิการในการดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนเกื้อกูลในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความเป็นอยู่ ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการรักษาพยาบาล เพื่อตอบสนองความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมของคนพิการ

สถานสงเคราะห์ หมายถึง สถานสงเคราะห์ในสังกัดของกรมประชาสงเคราะห์ 9 แห่ง ที่ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเกี่ยวกับปัจจัย 4 ได้แก่ ที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค

การให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการที่ต้องใช้เทคนิคในการช่วยเหลือ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคน คือ ผู้ให้บริการและผู้รับบริการได้มีทางเลือก และสามารถตัดสินใจในทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับตนเองโดยให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ในสังคม

นักสังคมสงเคราะห์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานด้านบริการสวัสดิการคนพิการและนักสังคมสงเคราะห์ที่ทำงานในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์ จำนวน 9 แห่ง

การได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง คนพิการและครอบครัว ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบริการสวัสดิการสังคมและการให้บริการ ทางกายภาพ การศึกษา การฝึกอาชีพและสังคม ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

การยอมรับของสังคมภายนอก หมายถึง ความสัมพันธ์ในทางบวกกับญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน บุคคลอื่นในชุมชนที่มีต่อคนพิการและครอบครัว โดยการยอมรับเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม การให้คำปรึกษา แนะนำ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือ

การได้รับการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การได้รับความช่วยเหลือด้านต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลข่าวสาร สิ่งของ เงิน และบริการต่าง ๆ จากบุคคลในสังคม ซึ่งเกิดจากสัมพันธภาพที่ดีกับ ครอบครัว เพื่อนบ้าน ชุมชน และสังคม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบปัจจัยการตัดสินใจของครอบครัวต่อการส่งคนพิการเข้ารับการสงเคราะห์ ในสถานสงเคราะห์
2. เพื่อให้ทราบความคิดเห็นของนักสังคมสงเคราะห์เกี่ยวกับผลดี ผลเสีย ของการส่งคนพิการเข้าสถานสงเคราะห์
3. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดบริการทางสังคมที่เหมาะสมกับคนพิการ และการมีส่วนร่วมของครอบครัวเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของคนพิการและแบ่งเบาภาระของสถานสงเคราะห์